

De korte film mag een marginaal verschijnsel lijken, stiekem is vrijwel elke filmregisseur ermee begonnen.

FILM • IMCO LANTING BEELD IMCO LANTING EN ND

Het begin van elke film

Korte films hangen er in de filmwereld doorgaans een beetje bij; alle aandacht gaat uit naar de grote bioscoopsuccessen. Zo niet in de Franse stad Clermont-Ferrand, waar deze week het grootste kortefilmfestival ter wereld plaatsvindt. Films van gemiddeld een kwartier staan centraal. 'De carrières van bijna alle beroemde regisseurs zijn begonnen met korte films.'

De jonge Nederlandse regisseurs Zara Dwinger (27) en Shady El-Hamus (29) staan perplex. Al dagenlang zijn alle bioscopen van Clermont-Ferrand tot de nok toe gevuld met mensen die maar voor één ding komen: korte films – die nooit langer dan veertig minuten duren. El-Hamus: 'Ik heb dit nog nooit gezien, ongelooflijk. In Nederland zitten er bij dergelijke vertoningen hooguit tien man in de zaal. Het is heel bijzonder te zien dat het genre dus ook in staat is een groot publiek te trekken.' El-Hamus' film *Nachtschade* draait deze week acht keer – naast honderden inzendingen uit alle windstreken.

Een korte film is in feite een ingedikte speelfilm.

Het speelfilmpje volgt in veertien minuten een mensensmokkelaar die met zijn elfjarige zoon een busje vol illegalen naar Nederland vervoert. De film *Sirene* van zijn collega Dwinger duurt met zesentwintig minuten iets langer en gaat over een tienerjongen in de polder. De complicerende factor: hij voelt zich een meisje. De twee regisseurs zijn voor het eerst in Clermont-Ferrand, maar het festival bestaat al veertig jaar en is na Cannes het grootste filmfestival van Frankrijk. In de loop der jaren zijn er overal ter wereld kortefilmfestivals bijgekomen – ook in Nederland – maar Court métrage (letterlijk: weinig meters) is een van de meest prestigieuze gebleven.

eerste bioscoopvoorstelling

Hoe bekend het genre ook mag zijn – elk 'normaal' filmfestival heeft een categorie korte films –, kaskrakers zitten er niet tussen. Ze worden dan ook zelden in een bioscoopzaal vertoond en wie geluk heeft, ziet zijn of haar productie nog eens terug op televisie – meestal op een niet al te gunstig tijdstip. Maar fijn-

De jonge kortefilmregisseurs op het grootste kortefilmfestival ter wereld in Clermont-Ferrand 'alle beroemde filmregisseurs zijn met korte films begonnen'.

proevers en kenners weten wel degelijk wat classics onder de korte films zijn. Te beginnen bij de kraamkamer van de film: de allereerste bioscoopvoorstelling ter wereld, op 28 december 1895 in een café in Parijs. De Franse broers Auguste en Louis Lumière – de uitvinders van de cinematograaf – lieten daarin filmpjes zien die maar net langer dan een halve minuut duurden. Het publiek was overdonderd door de 'bewegende foto's' van onder meer mensen die in zee duiken en een grap met een tuinslang. Een paar maanden erna kwam de nieu-

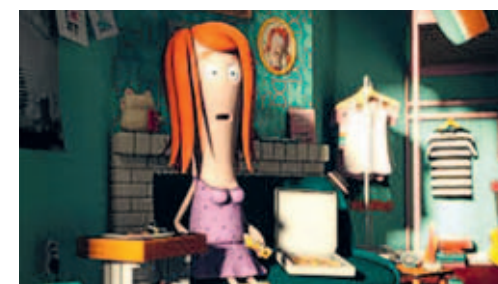
we uitvinding naar Amsterdam, waar bezoekers de 'Levende fotografie door middel van Cinematograaf van de Heren A. & L. Lumière' konden bekijken. Tientallen (stomme) filmpjes volgden, waarvan de oudste Nederlandse die bewaard is gebleven uit 1905 stamt. 'De mésaventure van een Fransch heertje zonder pantalon aan het strand te Zandvoort' gaat over een man die op het strand wordt verrast door de opkomende vloed. Hij trekt zijn broek uit om die droog te houden en vervolgens wordt hij in zijn lange onderbroek door een

60 Seconds of Regret

De mésaventure van een Fransch heertje

A Single Life

carrière is de korte film

één minuut en veertig seconden. In de animatie zijn handen te zien die guacamole maken van alledaagse objecten, zoals een basketbal, die tijdens het hakken telkens veranderen in andere alledaagse dingen, bijvoorbeeld dobbelstenen. Voor zowel Dwinger als El-Hamus geldt de film *Marc Jacobs* van hun jonge Nederlandse collega Sam de Jong als favoriet. Dwinger: 'De film volgt een stoer straatjongetje van een jaar of twaalf die een zonnebril wil kopen omdat hij op vakantie gaat met z'n vader. De film begint heel licht en komisch, maar eindigt in teleurstelling. Ik vind het knap hoe hij deze ommezwaai maakt.'

Steven Spielberg

De korte film mag een marginaal verschijnsel lijken, stiekem is vrijwel elke (beroemde) filmregisseur ermee begonnen. Steven Spielberg bijvoorbeeld, die een korte oorlogsfilm van een half uur en een twintig minuten durende romantische komedie maakte voor hij successen boekte met films als *Jaws* en later *Jurassic Park* en *Schindler's List*. Ook Francis Ford Coppola (*The Godfather*, *The Rainmaker*) en George Lucas (*Star Wars*, *Indiana Jones*) startten met korte films. Martin Scorsese, bekend van *Taxi Driver* en *The Wolf of Wall Street*, maakte toen hij nog op de filmschool zat al een succesvol filmpje van zes minuten, *The Big Shave*, waarin een man zich tot bloedens toe staat te scheren. Shady: 'Door op de filmschool met korte films te beginnen leer je het vak stapsgewijs en blijven budgetten binnen de perken. Maar het uiteindelijke doel is voor bijna iedereen, voor mij dus ook, om lange speelfilms te gaan maken. Korte films kun je ook zien als visitekaartjes van de makers.'

Kort maar krachtig

Een korte film is in feite een ingedikte speelfilm, maar dan met een andere inslag gemaakt. El-Hamus: 'Een korte film kent dezelfde dramaturgische stappen als een lange film – aanleiding, hoofdpersoon en climax bijvoorbeeld – maar dan in een veel kortere tijd. De spanningsboog is heel verschillend. In een lange film heb je tijd een personage te leren kennen, maar in een korte film moet je meteen meegaan met het karakter omdat je misschien tien minuten later al naar het einde zit te kijken. Dat vind ik zo knap aan *60 Seconds of Regret*. Een eenzame oude man droomt weg aan zijn eettafel als hij terugdenkt aan hoe hij lang geleden zijn zwangere vriendin dumpte. Dat is letterlijk de film, want hij duurt maar één minuut. Pure poëzie vond ik het. Het mooie aan korte films is dat je veel meer kunt inzoomen op iets kleins, omdat je toch geen tijd hebt om alles eromheen te vertellen. Zo kun je focussen op een detail uit het leven van een personage, op een kleine gebeurtenis, op een gevoel, of op de punchline van een grap. Het heeft iets heel geconcentreerds.' ■

politieagent en een aanzwellende menigte badgasten achtervolgd – en onder begeleiding van een muziekkapel gearresteerd. Van recente datum – de film heeft in de tussentijd een ongekende ontwikkeling doorgemaakt – is de Nederlandse animatiefilm *A Single Life*, over een vrouw die middels het draaien van een vinyl single door haar leven kan tijdreizen. Het nog geen twee en een halve minuut durende filmpje kreeg in 2014 een Oscarnominatie. De kortste film ooit die in aanmerking kwam voor een Oscar, *Fresh Guacamole*, duurt

Fresh Guacamole

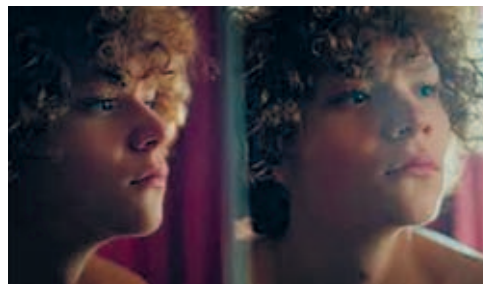

La Sortie de l'Usine Lumière à Lyon

KORTEFILMFESTIVALS

Het Festival du Court métrage in Clermont-Ferrand trekt jaarlijks 160.000 bezoekers. Meer info: www.clermont-filmfest.org
In Nijmegen vindt van 11 tot 15 april Go Short plaats, het enige kortefilmfestival in Nederland. Meer info: www.go-short.nl

De meeste genoemde korte films zijn terug te vinden op YouTube. De filmpjes uit de eerste bioscoopvoorstelling ter wereld heten *L'arroseur arrose*, *La mer* en *La sortie de l'usine Lumière à Lyon*.

Sirene Zara Dwinger

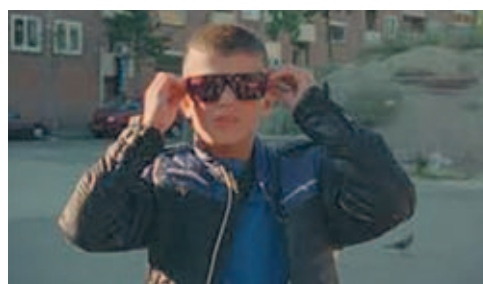
The Big Shave

L'Arroseur Arrosé

Nachtschade

Marc Jacobs